

Dr. Kolláth György

Megjött a Mikulás, ám a honi politikai osztály számára üres puttonnyal érkezett. Igaz, nem is vitt el semmit, mert meghagyta az esélyeket és az álmokat. Az érvénytelen, eredménytelen kettős népszavazásra utalok, ami – ha van ilyen egyáltalán – szép kudarcnak minősíthető. Sebteben gyors-elemzések készülnek, írásom is egy ezek sorában.

Cím
Népítélet után
Dátum
2004.12.06.

A december 5-i dupla népszavazás számait vizsgálva, és egyet aludva a dologra leszögezhető: nem történt tragédia, sőt különösebb meglepetés sem. Körülbelül annyian szavaztak, amennyire számítani lehetett, mivel sokan a kérdések értelme(zhete)tlenségére távolmaradással feleltek (a lábukkal szavaztak). Amint várni lehetett, sem ügydöntő, sem sorsdöntő nem lett a voksolás. Patthelyzet képződött, nem hullott senki ölébe a győzelem. Egyes vérrel-verejtékkel összehordott, politikusi frázisok elszálltak a levegőbe: pl. arról, hogy ha nem ügydöntő, akkor véleménynyilvánító az eredmény, tehát az Országgyűlés mindenképpen kötve van. Avagy arról, hogy milyen szörnyen rossz az állampolgársági törvény (ami ténylegesen jogi mestermunka), de majd kétharmaddal átírjuk, akár az alkotmányt is áthangszerezljük, sőt erre garanciát adunk. E szavak nem győztek meg az alaptörvény beható ismeretéről. Ezért sem lehetett egyetlen hiteles, értelmes mondatot sem hallani arról, hogy miként is képzelnék el nagy módosítást?! Kétségbeesett „szójáték” keringett végül arról, hogy az is érvényes és győztes döntés, ami érvénytelen és bukás értékű népítélet volt adott politikai csoportosulás számára. Mint a magyar foci hamis szlogenje: mi akkor is nyerünk, ha veszítünk?! Visszatetsző a hiteltelen triumfálás, de keserűen néztem, hallgattam az anyaország választópolgáraihoz intézett, külhoni szemrehányásokat is.

Mégsem lett és nem is lesz szó a csalódott Kárpát-medence lenullázásáról. Európa nem üti Trianont, és ez fordítva is igaz, ergo semmi nem múlt vagy romlott el végérvényesen. Talán bebizonyosodott: egy demagóg, túlzásokkal és csúsztatásokkal teli kampány után, sőt annak ellenére az aktív választópolgároknak a helyén volt az esze és a szíve. Nem szakadt ketté az ország végletesen és véglegesen az érzelem és az értelem, a tisztesség és a becstelenség bélyege, illetve konfliktusa mentén. Nem következett be az, hogy párt-fundamentalista alapon mindenki kettős igennel vagy nemmel voksolt. Itthon (is) sok populizmussal megtéveszthető, erkölcsileg zsarolható ember van ugyan, de a polgárok együttese nem ostoba. Végül is azok döntöttek a maguk módján, akik felett már nincsen senki, e döntés megfellebbezhetetlen, és még ha netán rosszul is döntöttek volna, az ő számlájukra ketyeg itt minden. Az volt a népítélet, hogy a parlament hatásköre és felelőssége csorbitatlan marad: nem tiltotta el a T. Házat a népszavazás a két kérdés megválaszolásától, de nem is zárta kalodába a lehetőségeket illetően. A magyar demokrácia ismét kiállt egy próbát. A parlamentarizmusra épülő alkotmányos szisztéma nem kapott léket, csak egy szelíd intőt. Nem dőlt el két szerencsétlen kérdés farvizén, azokat ürügyül használva, másodszándékból a baloldal-jobboldal 2006-ot megelőlegező versengése. Nem igazolódott, hogy a győztes nemsokára - akár kétharmaddal is - visz mindent. Törvényes, tiszta, fair szavazás folyt le, amelyben az OVB és a többi választási szerv korrekt módon helytállt. Megkockáztatom: ismét igazolódott, hogy az embereknek együttvéve több eszük van, mint a manipulációra mindig kész, elidegenedett, főleg csak egymásra figyelő, választott példaképeknek.

Látok alkotmányossági tanulságokat, megfontolni valókat is. Elsőként azt, hogy a honi politikai kultúra kicsivel előbbre tart, mint amit a szomszéd országokból ránk kívántak erőltetni. Itthon azért már axióma értékű szabály, hogy a népnek nem lehet, és nem is okos dolog a szavazatáért szemrehányást tenni. Róma szólta az ügy lezárva, inkább önvizsgálatnak, mint kioktatásnak volna itt a helye és az ideje. Igazságtalan és bántó indulatosan arról értekezni, hogy a hazai választópolgár csak a saját zsebére gondol, nincsen benne szolidaritás, Istentől elrugaszkodott tömeg, akit a

Dr. Kolláth György

---

kommunizmus 40-50 éve tönkretett. Bár csak ilyen egyszerű lenne! A nép a maga módján válaszolt arra a kampány-üzenetre, hogy hiszi-e: egyetlenegy fő nem fog új útlevelel a zsebében áttelepülni, és egy fillérbe sem kerül a tömeges, kedvezményes honosítás. Miért hitte volna el a nép ezt, amikor az se gondolhatta komolyan, aki hirdette? Hasonlóképpen felelt a köz arra a dilemmára, hogy vajon konzerválni kell-e az egészségügy mai közállapotait (minden úgy jó, ahogy van?), avagy moderált, szociális tartalmú piacgazdaság irányába fejlődjék tovább valódi, mélyenszántó, végigvitt reform révén az ellátó szisztéma. A hamisság veszített, nem a nép bizonyult fukarnak, begyepesedettnek, maradinak, hálátlannak. A népszuverenitás törvényi zsinórmértéke működött: „Alkotmányos alapelv, hogy a hatalom birtokosa a nép. Hatalmát az alkotmány keretei között, elsősorban választott képviselői útján gyakorolja. A demokratikus hatalomgyakorlás része, hogy az ország sorsát érintő legfontosabb ügyek eldöntésében, illetőleg a képviselői döntések befolyásolásában vagy megváltoztatásában a nép közvetlenül, szavazás útján is részt vesz.” Így kezdődik a népszavazási törvényünk. Ide még csak egy megjegyzés kívánkozik: ne koptassuk el a népszavazás intézményét járulékos súlyú ügyekkel. Ha eljártsszuk, hogy jön a farkas, esetleg amikor tényleg jön, nem hiszi el majd senki.

Ajánlható, hogy a politika aktorai – miután a kampányban jól kibeszélhették magukat – térjenek vissza a T. Házba, s ott próbáljanak a két kérdésben egymással dűlőre jutni. Az egészségügy szekere bizony mozdítható lenne pont arra, amerre az ország egésze halad, s a határon túli magyarok szülőföldi támogatása, beutazása, kapcsolat-tartása is számottevően előmozdítható. Mindehhez az kell elsősorban, hogy a gőz nagyobbik része a kerekekre, ne pedig a kűrtre menjen. Ma a parlamentet semmi sem korlátozza abban, hogy érezhető előrehaladást mutasson fel a két említett, valódi közügy terén, hacsak nem önmaga és belső megosztottsága. E tekintetben intő a népszavazás, mert jelzi: az Országgyűlés is überelhető, milliós voks fejezhet ki valódi elégedetlenséget a körülményesség, az egyet nem értés, a lassú és alacsony hatékonyságú törvényhozás miatt. A parlamentnek is felelőssége van abban, hogy Magyarország sokat elveszített korábbi verseny-előnyéből, miközben az EU igen nagymértékben éppen a versenyképességről szól. A patthelyzet nem növelte meg ugyan az alkotmányellenes mulasztások számát, de nem is csökkentette. Rossz válasz volna a „megúsztuk”-típusú hozzáállás, előnyös viszont pl. az, ha a népszavazási jogorvoslat kapcsán tűzbe hozott Alkotmánybíróság csakugyan (a pártoktól) független személyiségekkel kiegészülne, és nem a csendes leépülés útjára terelnék, taszítanák.

Végül, előjött, hogy az irányadó törvényi szabályozás nem perfekt. Nincsenek megfelelő határidők pl. arra nézve, hogy pozitív népi döntés esetén ki, konkrétan és határidővel mire köteles, illetve eredménytelen voksolás után mennyi időn túl lehet az akciót újrakezdeni. Szükségesek a kampány alanyaival és felelősségi viszonyaival kapcsolatos jogi finomítások is, ám ne tessék unós-untalanul arra hivatkozni, hogy kétharmaddal ma semmit sem lehet megoldani, kár próbálkozni. December 5. igazolta: még mindig a választott deputátok tartoznak nekünk valódi teljesítménnyel és felelősséggel, és mi azért egyre kevésbé vagyunk elragadtatva tőlük, összmunkájuktól. Ebbe beleértem azt is, hogy egyre nyomasztóbban kontraproduktív az ellenzék állandó kifáradása a 2/3-os döntések előtt, mivel az országnak nem érdeke az, ha nekik minél rosszabb, annál jobb. Az állandó nemre tényleg nem épülhet konstruktív igen. A politikai szerencse forgandó, az engesztelhetetlenség, a türelmetlenség rossz tanácsadó.

G.B. Shaw az 1944-ben kiadott Politikai ABC című könyvében zárásul (533. oldal) „Mindenki úrékat” bírálva velős megállapítást tesz: „A politikáról úgy gondolkodnak, mintha kívül állna az életen, pedig a politika vagy a társadalmi élet tudománya, vagy semmi.” Nekünk nem kéne dupla (vagy) semmit játszani.